

ਨਿਓਟਿਆਂ ਦੀ ਓਟ

ਨਾਟਕਕਾਰ : ਤੇ ਸੱਚਾ ਗੁਰੂ ਲੱਭ ਪਿਆ ਤੇ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਸੱਚ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸੱਚ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਅਖੀਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਜਾ ਵਸਾਇਆ। ਉਥੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ ਫਰਿਆਦ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਕਿ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਹੈ ਤੇ ਦੋਖੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਲੁਹਾਰ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼, ਲੁਹਾਰ ਅਮਲੀ ਸੀ ਪਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

*(ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਲੁਹਾਰ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼।
ਲੁਹਾਰ ਅਮਲੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਨਸ਼ਾ
ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ)*

ਅਮਲੀ : (ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਬੁੜ ਬੁੜਾਉਂਦਾ ਹੈ)

ਕਿਸਾਨ : (ਆਉਂਦਾ ਹੋਇਆ) ਕੀ ਗੱਲ ਆ ਅਮਲੀਆ ਔਜ ਭੱਠੀ ਨਹੀਂ ਤਾਈ, ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਜੇ

ਅਮਲੀ : ਔਜ ਅਸੀਂ ਰੋਅ ਵਿਚ ਨਹੀਂ।

ਕਿਸਾਨ : ਕਿਉਂ ਕੀ ਗੱਲ ਹੋਈ।

ਅਮਲੀ : ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਉਦਾਸ ਨੇ ਤੂੰ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹੋ ਕੇ ਆਇਆ, ਤੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ?

ਕਿਸਾਨ : ਖੈਰ... ਉਦਾਸ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਡੂੰਘੀ ਸੋਚ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਨੇ

ਅਮਲੀ : ਸੋਚ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ, ਆ ਗਏ ਈ ਕਸ਼ਮੀਰੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਅਖੇ ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਬਚਾਓ, ਅਸੀਂ ਕਿਉਂ ਬਚਾਈਏ ਤੁਹਾਡਾ ਧਰਮ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈਗੀਆਂ।

ਕਿਸਾਨ : ਕਿਉਂ ਐਵੇਂ ਸੁਦਾਈਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਰਹਿਨਾ ਏ

ਅਮਲੀ : ਨਾ ਮੈਂ ਸੁਦਾਈ ਆਂ, ਵੱਡਾ ਦਾਨਸ਼ ਮੰਦ। ਅਖੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਹਮਕੋ ਤੰਗ ਕਰਤਾ ਹੈ, ਓਏ ਜੇ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਦਾ ਏ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸੇਬ ਖੁਆ ਦਿਓ, ਸਾਡੇ ਵਲ ਕੀ ਮੂੰਹ ਚੱਕੀ ਆ ਗਏ ਓ

ਕਿਸਾਨ : ਤੈਨੂੰ ਕਾਹਦੀ ਤੰਗੀ ਹੋ ਗਈ ਆ ਤੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ?
 ਅਮਲੀ : ਲੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਮਤਲਬ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ।
 ਕਿਸਾਨ : ਤੂੰ ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਏਂ, ਮੈਨੂੰ ਪਤੈ।
 ਅਮਲੀ : ਲੈ ਮੈਂ ਸਿੱਖ ਕਿਉਂ ਨੀਂ ?
 ਕਿਸਾਨ : ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਆ ਤੇਰੇ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਆਲੀ ?
 ਅਮਲੀ : ਵੇਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਮ, ਕਰੋਧ, ਮੋਹ, ਲੋਭ, ਹੰਕਾਰ ਤਿਆਗੋ ਤੇ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੇ
 ਕਿਸਾਨ : ਸਾਰੇ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੇ ਉਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ?
 ਅਮਲੀ : ਵੇਖ, ਵਿਆਹ ਆਪਾਂ ਕਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਮਤਲਬ ਕਾਮ ਤਿਆਗਿਆ ਗਿਆ।
 ਕਿਸਾਨ : ਗੱਲ ਤੇਰੀ ਠੀਕ ਆ।
 ਅਮਲੀ : ਜਦੋਂ ਤੀਵੀਂ ਨਾ ਹੋਈ, ਘਰ ਗਿਆਂ ਨੂੰ ਜੂਤ-ਪਟਾਂਗ ਨਾ ਹੋਈ, ਕਰੋਧ ਕਿਥੋਂ ਆਉਣਾ, ਮਤਲਬ ਕਰੋਧ ਤਿਆਗਿਆ ਗਿਆ।
 ਕਿਸਾਨ : ਠੀਕ ਆ ਬਈ ਕਰੋਧ ਤਿਆਗਿਆ ਗਿਆ।
 ਅਮਲੀ : ਜਦੋਂ ਤੀਵੀਂ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਬਾਲ ਬੱਚੇ ਦਾ ਸੁਆਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਬਾਲ ਬੱਚਾ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੋਹ ਕਿਧੂੰ ਨਾਲ, ਮਤਲਬ...
 ਕਿਸਾਨ : (ਇਕਦਮ) ਮੋਹ ਤਿਆਗਿਆ ਗਿਆ
 ਅਮਲੀ : ਜਦੋਂ ਬੰਦਾ ਕਬੀਲਦਾਰੀ 'ਚ ਨਾ ਪਿਆ, ਉਹਨੂੰ ਲੋਭ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਆਪਣਾ ਲੋਭ ਵੀ ਗਿਆ।
 ਕਿਸਾਨ : ਪੱਕੀ ਗਲ ਬਈ ਲੋਭ ਵੀ ਗਿਆ।
 ਅਮਲੀ : ਪੱਲੇ ਆਪਣੇ ਹੋ ਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਹੰਕਾਰ ਕਾਹਦਾ, ਮਤਲਬ ਹੰਕਾਰ ਵੀ ਗਿਆ।
 ਕਿਸਾਨ : ਸਹੀ ਗਲ ਬਈ ਹੰਕਾਰ ਵੀ ਤਿਆਗਿਆ ਗਿਆ।
 ਅਮਲੀ : ਇਕ ਗਲ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੋਰ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਤਿਆਗ ਦੇ, ਆਪਾਂ ਨਸ਼ਾ ਵੀ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ।
 ਕਿਸਾਨ : ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ, ਨਸ਼ਾ ਮਾੜੀ ਚੀਜ਼ ਆ, ਛੱਡਣਾ ਈ ਚਾਹੀਦਾ।
 ਅਮਲੀ : ਉਤੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਗਲ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ
 ਕਿਸਾਨ : ਉਹ ਕਿਹੜੀ ?
 ਅਮਲੀ : ਕਿ ਨਾਮ ਜਪਿਆ ਕਰ
 ਕਿਸਾਨ : ਨਾਮ ਤਾਂ ਜਪਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
 ਅਮਲੀ : ਇਹ ਕੰਮ ਥੋੜਾ ਔਖਾ, ਪਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਪਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ

ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਬਈ ਅੱਧਾ ਕੰਮ ਐਸ ਜਨਮ 'ਚ ਤੇਅੱਧਾ ਅਗਲੇ
ਵਿਚ, ਬਾਕੀ ਇਕ ਗਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਪੁਛੇ ਬਈ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕੋ
ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਤਿਆਗ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਆਏ ਹੋ ?

ਕਿਸਾਨ : ਅਮਲੀਆ ਗੱਲ ਤਿਆਗਣ ਦੀ ਨਹੀਂ ਗੱਲ ਹੈਗੀ ਆ ਧਰਮ
ਬਚਾਉਣ ਦੀ

ਅਮਲੀ : ਵੇਖ ਖਾਂ, ਅੱਗੇ ਏਨਾ ਬੜਾ ਧਰਮ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਿਆ, ਵੱਡੇ ਧਰਮ
ਰਾਜ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਨਾਂ ਇਹ ਕਿਧਰ ਦਾ ਧਰਮ ਆ ਬਈ ਆਪਣੇ-
ਆਪ ਨੂੰ ਉਚੀ ਜਾਤ ਦਾ ਸਮਝੋ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਵੇਂ ਸਮਝ ਕੇ
ਧੱਕੇ ਮਾਰੋ, ਆਪਾਂ ਤੇ ਇਕ ਗਲ ਜਾਣਦੇ ਆਂ।

ਕਿਸਾਨ : ਕਿਹੜੀ ?

ਅਮਲੀ : ਕਿ ਅਸਲੀ ਧਰਮ ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਸਮਝੇ
'ਏਕ ਨੂਰ ਤੇ ਸਭਿ ਜਗੁ ਉਪਜਿਆ'
'ਕੌਣ ਭਲੇ ਕੋ ਮੰਦੇ'

ਕਿਸਾਨ : ਬਈ ਤੇਰੀ ਆਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਵੀਹ ਵਿਸਵੇ ਠੀਕ ਆ

ਅਮਲੀ : ਬੱਸ ਵੀਹ ਵਿਸਵੇ ਈ

ਕਿਸਾਨ : ਹੋਰਕੀ ?

ਅਮਲੀ : ਉਹ ਭੈੜਿਆ ਸਵਾ ਵੀਹ ਵਿਸਵੇ ਆਖ। ਮੈਂ ਜਾਨਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ
ਕੋਲ ਤੇ ਕਹਿਨਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਰਾਹੋਂ ਇਹ ਲੋਕ ਆਏ ਉਸੇ ਰਾਹ
ਵਾਪਸ ਭੇਜੋ।

ਕਿਸਾਨ : ਤੂੰ ਜਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿਣੈ...। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ
ਤੇਰੇ ਆਖੇ ਈ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਨੇ।

ਅਮਲੀ : ਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਕੋਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੇਬ ਦਾ ਦਰਬਾਰ ਨੀ ਕਿ ਸਾਰੇ
ਉਹਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣਗੇ, ਜੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਹੱਕ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡਾ
ਵੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੇ ਹੱਕ ਏ, ਮੈਂ ਚਲਿਆ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ
ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਕਹਿ ਦੇਣਾ।

ਕਿਸਾਨ : ਕੀ ?

ਅਮਲੀ : ਕੀ ਇਹ ਆ ਵੱਡੇ ਲੋਕ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੁਸੀਬਤ ਪੈ ਗਈ
ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਇਆ ਦੇ ਆਸਰੇ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਲੈਣਾ, ਤਾਂ ਸਾਡਾ
ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਕਿਹੜਾ ਸਹਾਰਾ ਏ

ਕਿਸਾਨ : ਪੱਕੀ ਗੱਲ ਆ ਬਈ, ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ।

ਅਮਲੀ : ਇਕ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨੀ ਆਈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸੋਚੀ ਪੈਣ ਦੀ
ਕਿਹੜੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਵੱਡੀ ਗਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ।

ਕਿਸਾਨ : ਗੱਲ ਵੱਡੀ ਓ ਜਾਪਦੀ ਆ, ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਗੱਲ ਤੇ ਸੋਚੀਂ ਪੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਗੱਲ ਵੱਡੀ ਹੋ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਐ।

ਬਾਬਾ : (ਆਉਂਦਾ ਹੋਇਆ) ਗਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਏ ਭਗਤੋਂ

ਅਮਲੀ : ਪੈਰੀਂ ਪੈਨਾਂ, ਬਾਬਾ ਜੀ।

ਕਿਸਾਨ : ਮੈਂ ਵੀ ਪੈਰੀਂ ਪੈਨਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ।

ਬਾਬਾ : ਜੀਂਦੇ ਰਹੋ ਬਈ

ਬਾਬਾ : ਗੱਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਤਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਐ ਕਿ ਔਰੰਗਜੇਬ ਨੂੰ ਕੀ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸੇ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਜੋ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਏ।

ਅਮਲੀ : ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੋਣਾ, ਜਾਓ ਭਲਿਓ ਲੋਕੋ ਘਰ ਵਾਪਸ ਜਾਓ ਤੇ ਆਪਣੀ ਭਲੀ ਨਬੇੜੋ, ਭਾਵੇਂ ਤਿਲਕ ਜੰਝੂ ਪਾਉ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਸੁੰਨਤ ਕਰਾਓ ਸਾਨੂੰ ਕੀ।

ਬਾਬਾ : ਨਹੀਂ ਬਈ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਗੇ।

ਕਿਸਾਨ : ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਓ, ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਉਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਗੇ।

ਬਾਬਾ : ਆਹੋ ਬਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿਓ ਔਰੰਗਜੇਬ ਨੂੰ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣ ਜਾਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣ ਜਾਵਾਂਗੇ।

ਕਿਸਾਨ : ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਓ, ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣ ਜਾਣਗੇ।

ਬਾਬਾ : ਹਾਂ ਬਈ, ਬਣ ਜਾਣਗੇ ਜੇਕਰ ਔਰੰਗਜੇਬ ਦੇ ਦੀਨ ਇਸਲਾਮ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੱਚ ਹੋਇਆ ਤਾਂ

ਕਿਸਾਨ : ਬਾਬਾ ਜੀ, ਜੇਕਰ ਉਹਦੇ ਦੀਨ ਇਸਲਾਮ ਵਿਚ ਸੱਚ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਡੰਡਾ ਕਿਉਂ ਚੁਕਦਾ, ਜਬਰਦਸਤੀ ਕਿਉਂ ਕਰਦਾ।

ਬਾਬਾ : ਇਸੇ ਗਲ ਦਾ ਤਾਂ ਅਹਿਸਾਸ ਉਹਨੂੰ ਕਰਾਉਣਾ ਏ।

ਕਿਸਾਨ : ਬਾਬਾ ਜੀ ਉਹਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਕਿਥੋਂ ਹੋਣਾ, ਇਹ ਤੇ ਉਹ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਏ ਜਿਹਨੇ ਨਵੇਂ ਹੁਕਮ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਨੇ।

ਬਾਬਾ : ਕੀ ਬਈ ?

ਕਿਸਾਨ : ਕਿ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਮੰਦਰ ਨਹੀਂ ਬਣਵਾਂ ਸਕਦਾ, ਪੁਰਾਣੇ ਮੰਦਰ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਾ ਸਕਦਾ।

ਅਮਲੀ : ਨਾ ਉਹ ਮਾਮਾ ਲਗਦੈ ਮੰਦਰਾਂ ਦਾ, ਕੋਈ ਬਣਾਵੇ ਕੋਈ ਮੁਰੰਮਤ

ਕਰੇ ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਓਏ, ਫਿਟੇ ਮੂੰਹ ਤੇਰਾ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ।
 ਕਿਸਾਨ : ਓਏ ਉਹਨੇ ਇਕ ਹੁਕਮ ਹੋਰ ਚਾੜ ਦਿੱਤਾ।
 ਅਮਲੀ : ਉਹ ਕੀ ?
 ਕਿਸਾਨ : ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਸੁੱਟੋ।
 ਅਮਲੀ : ਉਏ ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਮੂਰਤੀ ਤਾਂ ਸਾਂਭ। ਤੇਰੀ ਆਪ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਏ, ਫੇਰ ਤੇਰੀ ਆਪਣੀ ਮੂਰਤੀ ਮਿਟੀ ਨਾਲ ਮਿਟੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ਆ ਭੜ੍ਹਾਇਆ।
 ਬਾਬਾ : ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਜੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਸਵਰਗ ਨਾ ਬਣ ਜਾਏ।
 ਕਿਸਾਨ : ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੰਦਾ ਜਦੋਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਤਾਜ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਏ ਨਾ, ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਸਮਝਣ ਲਗ ਪੈਂਦਾ ਏ।
 ਅਮਲੀ : ਅਖੇ ਹਮ ਜੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਦੇਂਗੇ, ਹਮ ਵੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਦੇਂਗੇ, ਹਮਾਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਕੇ ਬਿਨਾ ਪੱਤਾ ਨਹੀਂ ਹਿਲ੍ਹਾਗਾ, ਓਏ ਇਥੋਂ ਜਦੋਂ ਝੱਖੜ ਝੁੱਲੇ ਤਾਂ ਪੱਤਿਆਂ ਵੀ ਉਡਣਾ ਤੇ ਤਾਜ ਵੀ ਉੱਡਣੇ ਆ।
 ਬਾਬਾ : ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਆ।
 ਕਿਸਾਨ : ਪਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਇਹਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾਲ ਕੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਏ ਜਿਹਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬਾਪ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਬੁੱਢੀ ਉਮਰੇ ਵਿਚਾਰੇ ਨੂੰ ਬੰਦੀਖਾਨੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।
 ਅਮਲੀ : ਕਿਹਾ ਹੋਣਾ ਔਬਾ ਤੂੰ ਬਥੇਰੀ ਪੁਗਾ ਲਈ ਏ, ਹੁਣ ਬੈਠ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਤੇ ਔਲਾ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈ।
 ਕਿਸਾਨ : ਹੋਰ ਸੁਣਿਆ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਿ ਔਰੰਗਜੇਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਦਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਦੀ ਝੋਲੀ 'ਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।
 ਅਮਲੀ : ਤੇ ਕਿਹਾ ਲੈ ਔਬਾ, ਤੂੰ ਇਹਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਤਾਜ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ ਨਾ, ਲੈ ਪਾ ਲੈ, ਲਾਹ ਲਏ ਗੀੜਾਂ ਤੇ ਨਾਲੇ ਉਹਨੇ ਝੋਲੀ 'ਚ ਥੋੜਾ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਤੇ ਥਾਲੀ 'ਚ ਪਾ ਕੇ ਘਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਘੱਲੀਦਾ।
 ਕਿਸਾਨ : ਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਔਰੰਗਜੇਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੂੰਦ ਲਈ ਤਰਸਾ ਤਰਸਾ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਸੀ।
 ਅਮਲੀ : ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਨੂੰ
 ਕਿਸਾਨ : ਹਾਂ
 ਅਮਲੀ : ਓਏ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨਾ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਦਿਆ ਕਿਥੇ ਗਏ ਤੇਰੇ ਸੰਗਮਰਮਰੀ ਤਾਜ ਮਹਲ ਜੇ ਤੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੂੰਦ ਤੋਂ ਤਰਸਦਿਆਂ

- ਹੀ ਮਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ।
- ਬਾਬਾ : ਬਈ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਗੱਦੀ ਦਾ ਲਾਲਚ ਪੈ ਜਾਏ ਨਾ, ਤਾਂ ਪਿਓ, ਪੁੱਤਰ, ਭਰਾ, ਯਾਰ ਸਭ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
- ਅਮਲੀ : ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਪਾਂ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਭੁੱਜੇ ਬਹਿ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਆ, ਨਾ ਗੱਦੀ ਹੋਊ ਤੇ ਨਾ ਝਗੜਾ ਪਊ।
- ਕਿਸਾਨ : ਵੇਖਾਂ ਤੇਰੀ ਗਦੀ ਬੜਾ ਤਖਤੇ ਤਾਊਸ ਆ, ਇਕ ਪਾਟਾ ਜਿਹਾ ਤੱਪੜ ਆ, ਜੇਹਾ ਵਿਛਿਆ ਜੇਹਾ ਨਾ ਵਿਛਿਆ, ਆਪਣਾ ਝਗੜਾ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ।
- ਅਮਲੀ : ਲੈ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹੋ ਤਖਤੇ ਤਾਊਸ ਆ, ਐਵੇਂ ਟਰ-ਟਰ ਲਾਈ ਆ
- ਕਿਸਾਨ : ਚੱਲ ਚੁੱਪ ਕਰ, ਗਲ ਸੁਣਨ ਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੋਲੋਂ।
- ਅਮਲੀ : ਬਾਬਾ ਜੀ ਸੁਣਾਓ ਫੇਰ ਗਲ, ਅੱਗੋਂ ਕੀ ਹੋਇਆ ?
- ਬਾਬਾ : ਜਦੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਫਰਿਆਦ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸੋਚੀਂ ਪੈ ਗਏ ਤਾਂ ਉਥੇ ਬਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਵੀ ਆ ਗਏ।
- ਅਮਲੀ : ਬਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਦੀਆਂ ਵੀ ਨਿਰਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ, ਕੱਲ੍ਹ ਆਇਆ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਚਾਚਾ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇ ਕਿ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕੇ।
- ਕਿਸਾਨ : ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਈ ਤੇਰਾ ਪਟਾਕਾ ਬੋਲ ਪਿਆ ਹੋਣਾ।
- ਅਮਲੀ : ਓਏ ਸਾਨੂੰ ਐਵੇਂ ਨਾ ਸਮਝੀਂ, ਅਸੀਂ ਤਿੰਨਾ ਪੀੜੀਆਂ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸ਼ਸਤਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਆਏ ਆਂ
- ਕਿਸਾਨ : ਉਹ ਤਲਵਾਰ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਬਰਾਦਰੀ ਨੇ ਬਣਾਈ ਹੋਣੀਆਂ ਜਿਹਦਾ ਕਮਾਲ ਵਿਖਾਉਣ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਾਂਅ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਪਿਆ ਸੀ।
- ਅਮਲੀ : ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਤੇ, ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਮੀਰੀ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਸਾਡੀ ਬਰਾਦਰੀ ਨੇ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਐਵੇਂ ਨਾ ਸਮਝੀਂ, ਅਸੀਂ ਤੇਗਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਆ, ਫੇਰ ਕੀ ਹੋਇਆ ਜੇ ਚਲਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਤੇ (ਹੱਥ ਨਾਲ ਐਕਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ)
- ਕਿਸਾਨ : ਓਏ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਰਹਿ, ਐਵੇਂ ਗੁੱਟ ਨਾ ਤੁੜਵਾ ਬਈ, ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ, ਜਿਹੜੇ ਚੀਚੀ ਨੂੰ ਲਹੂ ਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਫਿਰਦੇ ਨੇ।
- ਅਮਲੀ : ਅੱਛਾ ਚਲ ਚੁੱਪ ਕਰ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਸੁਣਾਓ ਫੇਰ ਕੀ ਹੋਇਆ ?
- ਬਾਬਾ : ਬਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸੋਚੀਂ ਪਏ ਵੇਖ ਪੁਛਿਆ, ਪਿਤਾ ਜੀ ਕੀ ਪਏ ਸੋਚਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਕਾਕਾ ਇਨਾਂ ਦਿਨਾਂ

ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਖ਼ਤਰੇ 'ਚ ਏ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਏ ਤਾਂ ਬਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਪਿਤਾ ਜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਏ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਆਪਣੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਤੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਫੇਰ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਹੋਰ ਕੌਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਏ, ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਸੋਚਵਾਨ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਮੁਸਕੁਰਾਹਟ ਆ ਗਈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਫਰਿਆਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵਚਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ

ਅਮਲੀ : ਵਾਹ ਓਏ ਗੁਰੂ ਤੇ ਵਾਹ ਗੁਰੂ ਦੀ ਜੋਤ, ਇਥੇ ਬੰਦਾ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਕੁਕੜ ਖੋਹ ਕਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਏ ਤੇ ਉਧਰ ਮਹਾਨ ਆਦਮੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਬੈਠੇ ਨੇ।

ਬਾਬਾ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਸਦਕਾ ਈ ਤਾਂ ਏਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਜਿਉਂਦਾ ਏ, ਇਹ ਲੋਕ ਜੀਉਂਦੇ ਨੇ, ਅਸੀਂ ਜੀਂਦੇ ਆ, ਸੱਚ ਪਿਆ ਜਿਉਂਦਾ ਏ, ਈਸਾ ਐਵੇਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੂਲੀ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ, ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਐਵੇਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤੱਤੀਆਂ ਤਵੀਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਤੇ ਕਹਿ ਗਏ 'ਤੇਰਾ ਭਾਣਾ ਮੀਠਾ ਲਾਗੈ' ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਸਦਕਾ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ।

(ਅਮਲੀ ਚੁਪ ਹੈ। ਅਮਲੀ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਵੇਖ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਉਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ)

ਕਿਸਾਨ : ਨਾ ਹੁਣ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਹੋ ਗਿਆ ਏ ਜਾਹ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿ ਦੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਿ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦੇਣ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਦਾ ਨਹੀਂ

ਅਮਲੀ : ਨਾ ਮੈਂ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਹੁਕਮ ਬਰਾਬਰ ਏ, ਪਰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਫੈਸਲਾ ਮੈਂ ਵੀ ਕਰ ਲਿਆ ਏ।

ਕਿਸਾਨ : ਕੀ?

ਅਮਲੀ : ਕੀ ਅੱਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਭੱਠੀ ਕਦੇ ਠੰਡੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗੀ। ਜੇਕਰ ਬਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਨੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਵਚਨ ਕੱਢਿਆ ਏ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਏ ਜਿਹੜਾ ਸ਼ੇਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸਕੇ ਤਾਂ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਨੇ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੁਲਮ ਵਿਰੁੱਧ ਤਲਵਾਰ ਚੁੱਕਣੀ ਪਏਗੀ। ਠਹਿਰੋ ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਆਇਆ ਹਾਂ।

(ਅਮਲੀ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)

ਕਿਸਾਨ : ਬਾਬਾ ਜੀ ਇਹ ਕਿੱਧਰ ਗਿਆ ?

ਬਾਬਾ : ਬਈ ਇਹਨੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮੋੜ ਨੂੰ ਭਾਂਪ ਲਿਆ ਏ ਕਿ ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜੁਲਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਤਲਵਾਰ ਚੁੱਕਣੀ ਪਏਗੀ।

ਅਮਲੀ : (ਨੰਗੀ ਤਲਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ) ਬਾਬਾ ਜੀ ਇਹ ਤਲਵਾਰ ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੇਵਾਂਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਨੂੰ ਫੜਾ ਕੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗ਼ੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਇਹ ਤਲਵਾਰ ਨਿਓਟਿਆਂ ਦੀ ਓਟ ਹੋਵੇ

ਬਾਬਾ : ਆਓ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਚਲੀਏ ਗੁਰੂ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਤੇ ਫੁੱਲ ਚੜਾਈਏ, ਜੁਲਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜੂਝਣ ਲਈ ਨਗਾਰਾ ਵੱਜ ਚੁੱਕਾ ਏ।

ਪਿਛੋਂ ਆਵਾਜ਼ : ਗਗਨ ਦਮਾਮਾਂ ਬਾਜਿਓ ਪਰਿਓ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਘਾਓ
ਖੇਤ ਜੋ ਮਾਂਡਿਓ ਸੂਰਮਾਂ
ਅਬ ਜੂਝਣ ਕੋ ਦਾਓ
ਸੂਰਾ ਸੋ...

(ਪਰਦਾ)

- -